

UNESCON 42. YLEISKOKOUS 7.-22.11.2023; SUOMEN VALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN; ESITTELYMUISTIO

YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon joka toinen vuosi järjestettävä yleiskokous kokoontuu 42. istuntoonsa 7.-22.11.2023 järjestön päämajassa Pariisissa. Yleiskokous hyväksyy ohjelma- ja budjettiasiakirjan kaudelle 2024-2025 ja käsittelee sektorikohtaisia sekä hallinnollisia asioita. Ministeri Henriksson pitää Suomen kansallisen pääpuheenvuoron.

Yleiskokous myös valitsee uudet jäsenet keskeisiin hallitustenvälisiin elimiin, ml. järjestön hallintoneuvostoon. Suomi on ehdolla Unescon liikuntakasvatuksen ja urheilun kansainväliseen komiteaan (CIGEPS) kaudelle 2023-2027.

Yhdysvallat palasi Unescon jäseneksi heinäkuussa 2023 oltuaan pois järjestöstä vuoden 2018 lopusta asti. Yhdysvaltojen paluu vaikuttaa mm. budjettikeskusteluun, sillä Yhdysvallat on tehnyt maksusuunnitelman koskien vuodesta 2011 asti kertyneitä jäsenmaksurästejä. Yhdysvallat on myös ehdolla Unescon 58-jäseniseen hallintoneuvostoon.

Yleiskokouksen komissioissa käsitellään koulutukseen, tieteisiin, kulttuuriin ja viestintään liittyviä asiakokonaisuuksia, järjestön läpileikkaavia prioriteetteja (Afrikka ja sukupuolten tasa-arvo) sekä järjestön hallintoa koskevia kysymyksiä. Yksi keskeisistä asiakohdista on keskustelu mahdollisesta normatiivisesta instrumentista liittyen neuroteknologian etiikkaan. Yleiskokouksen myös odotetaan hyväksyvän neuvottelutulos Unescon vuoden 1974 globaalikasvatussuosituksen päivityksestä. Suosituksella on merkittävä rooli rauhan- ja ihmisoikeuskasvatuksessa globaalisti.

Yleiskokouksen yhteydessä järjestetään nuorten osallistamista edistävä nuorisofoorumi, johon Unesco on kutsunut osallistujan Suomesta. Foorumin tämänkertaisena teemana on ilmastonmuutoksen yhteiskunnalliset vaikutukset. Ministeri Bergqvist osallistuu puhujana nuorisofoorumin avajaisosuuteen.

Ahvenanmaa hyväksyttiin Unescon liitännäisjäseneksi edellisessä yleiskokouksessa vuonna 2021, ja Ahvenanmaa osallistuu nyt tässä asemassa yleiskokoukseen. Unesco on ensimmäinen YK-järjestö, jossa Ahvenanmaa on liitännäisjäsenenä. Ahvenanmaa tekee päätöksen oman valtuuskuntansa kokoonpanosta, ja se merkitään Suomen valtuuskunnan valtakirjaan (Letter of Credentials) erillisen otsikon alle.

Esitetään, että UNESCO:n yleiskokouksen 42. istuntoon asetetaan seuraava valtuuskunta:

1. Anna-Maja Henriksson, opetus- ja kulttuuriministeri
2. Sandra Bergqvist, liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri
3. Pasi-Heikki Vaaranmaa, suurlähettiläs, Suomen pysyvä edustaja OECD:ssä ja Unescossa
4. Jaana Palojärvi, kansainvälisten asiain johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

5. Piia Immonen-Seuguenot, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö, kansainvälisten asiain sihteeristö, pääsihteerin, Suomen Unesco-toimikunta
6. Teivo Teivainen, professori, Helsingin yliopisto, Suomen Unesco-toimikunnan puheenjohtaja
7. Elina Anttila, ylijohtaja, Suomen kansallismuseo, Suomen Unesco-toimikunnan varapuheenjohtaja
8. Hannu Vainonen, neuvotteleva virkamies, opetus- ja kulttuuriministeriö, kansainvälisten asiain sihteeristö
9. Kati Anttalainen, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö, kansainvälisten asiain sihteeristö
10. Tommi Himberg, erityisasiantuntija, Suomen pysyvä edustusto OECD:ssä ja Unescossa

Lisäksi esitetään, että opetus- ja kulttuuriministeriö oikeutetaan määräämään valtuuskunnalle asiantuntijat.